

Gyulafehérvári Hírlap

POLITIKAI HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN SZERDÁN.

Szerkesztőség: Alvinczi-utca 7. Telefonsz. 15.
hova a lap szellemi részét illető közlemények
küldendők.

A lap előfizetési ára: Negyedévre 3 Kor. Félévre 5 K.
Egész évre 8 K. Egy szám ára 20 fill.

Felelős szerkesztő:

DR. VIZSOLYI MANÓ.

Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomdája,
hova a lap hirdetési részét illető közlemények
küldendők.

A hirdetések közlési díja megállapodás szerint.
Nyilttér sora 50 fillér.

K Ö Z S É G I - Ü G Y E K.

Egy kis magyarázat. — A villanyról. — Virilisek 1917. évi jegyzéke.

Mult számunkban beszámoltunk Gyulafehérvár képviselőtestületének 1916. évi december hó 28.-án tartott közgyűléséről, melynek néhány momentumát kommentárral kísértük.

Megjegyzéseink eljutottak az illetékes helyekre, hol szíves készséggel siettek részünkre a következő felvilágosításokkal szolgálni:

1. A közgyűlés Falkenhayn dicső hadseregparancsnokhoz irt üdvözlő-iratában magyar, vagyis egyedüli, igazi és helyes nevének jelölte meg Gyulafehérvárt.

2. Két fentartott mozijoga közül azért adta csak az egyiket bérbe a város, mert másik jogára nem akadt pályázó.

3. A fatermelés körüli tevékenység egészen új ténykedési kör az ezzel foglalkozó tisztviselők hivatalos teendői között, mert eddig a város nem kezelte házilag erdejét. E szerint a megszavazott 2000 korona előre nem vállalt s nem is kötelezett teendők tiszteletdíja.

*

A legnagyobb készséggel adjuk közre az illetékes helyről hozzánk juttatott felvilágosításokat, mert amíg egyfelől az igazság érdekében állónak tartjuk a szönyegre került ügyek lehető legkimerítőbb megtárgyalását, tehát az ellenvélemény és az ezt támogató érvek meghallgatását, sőt megírását is, addig másrészt alkalmat nyertünk annak örömdetes leszögezésére, hogy a városházán helyesen értékeli a helyi sajtó súlyát és azt a nagy nyilvánosságot, melyet képvisel.

Ezt a közügyeinkre minden bizonnal jótékonyan ható tényrt tartjuk szem előtt, midőn az adott felvilágosításokban a közvéleménynek olyan foku tiszteletét üdvözljük, melyre csak a kivételes intelligencia képes.

A villanyról panaszok hangzanak, melyek azt sérelmezik, hogy gyöngye az áram; a lámpák sokat pislákolnak, sőt gyakran kiallszanak; az utcai lámpák fogyatékosak s egy részük nem ég, míg más részük fényes nappal is világít s végül — mondják a panaszkodók — szerelőhöz csak a legnagyobb nehézséggel lehet jutni.

E panaszok tárgyában kérdést intéztünk Ujházy Béla városi tanácsoshoz, ki a villanyügyek referense és Tihanyi Antal villanytelepi igazgatóhoz. El kell ismernünk, hogy úgy

a tanácsos ur, mint a direktor ur is igyekeztek a legszeleesebb körben felvilágosítani.

Az illetékes urak nyilatkozatai egyértelműen konstatálják, hogy tudnak a panaszokról és elismerik, hogy vannak kellemetlen jelenségek a villany körül. Nézeteik szerint azonban ezek a *kellemetlen jelenségek korántsem általánosak és magyarázatukat első sorban a háborús helyzettel előállott munkaerő és a szükséges anyag hiányában lelik.*

Tihanyi igazgató hangsúlyozta, hogy ezer fogyasztó mellett mindössze négy ember áll a villanyüzem rendelkezésére, kik közül egyet — éppen az egyik szerelőt — állandóan a katonaság veszen igénybe, úgy, hogy ez a szerelő kénytelen állandóan a várban tartózkodni. Amellett a favágás üzeme is bekapcsoltatott, ami szintén áramot, anyagot és munkaerőt köt le. Hogy a munkaerő hiánya milyen nagy, azt legjobban illusztrálja az a tény, hogy a pénzbeszedő közeg egy személyben könyvelő is.

Az áram gyengeségének, a lámpák vibrálásának, az előforduló kialvásoknak az az oka, hogy a villanyáramunkat szolgáltató szászsebesi telep hajtóerejét a Sebes patak adja. A Sebesnek azonban most sekély a vize, azért gyenge az árja, mely nem képes megfelelő feszültségű áramot kifejleszteni.

Utalt Tihanyi igazgató ur arra is, hogy Gyulafehérvárnál jóval nagyobb városokban (pld. Debreczenben, de sőt a Fővárosban is) csak redukáltan világítanak és még így is a legkomolyabban a beszüntetés veszélye fenyegeti a közvilágítás üzemét, ugyancsak a munkaerő, de különösképpen a fűtőanyag hiánya miatt. *Gyulafehérvár tehát a fenforgó körülmények között s a kevés alappal panaszolható kellemetlen jelenségek daczára is határozottan kedvező helyzetben van, mely sokkal inkább öröme, mint sérelmezésekre ad okot.*

*

Igyekestünk teljes terjedelmében regisztrálni az illetékes helyről nyert s ezuttal is

megköszönt felvilágosítást, amely után közönségünkre bizzuk, hogy a legjobb belátása és egyéni izlése szerint: tovább panaszkodjék, vagy örüljön, ha van kedve hozzá.

A Gyulafehérvári Hírlap mult heti száma megírta, hogy a képviselőtestület 1916. évi decz. hó 28.-án tartott ülésében elfogadta az eléje terjesztett névjegyzéket, mely felsorolja azokat, kik vagyonuk után fizetett adójuk alapján 1917 évben a városi képviselőtestület tagjai lesznek.

A névjegyzék szerint viriliseink névsora a következő:

Rendes tagok: Fuchs Nándor 29039 K 80 f. Bőrgyár R. Társaság 21853 K 81 f. Gyulafehérvári Takptár R. T. 19271 88 f. Gróf Majláth G. Károly 11026 K 42 f. „Julia” Tkpenztár 9345 K 05 f. Glück Adolf 8509 K 93 f. Kereskedelmi Bank R. T. 7147 K 32 f. Népbank R. T. 6061 K 23 f. Glück Rezső 4340 K 30 f. Jónás Adolf 3271 K 13 f. Dr. Mayer Ödön 2171 K 28 f. Czirlea János 2143 K 67 f. Ifj. Baruch Mór 1648 K 59 f. Lázár Gábor 1527 K 60 f. Löw Károly 1446 K 82 f. Misselbacher J. B. czég 1412 K 50 f. Löw József 1390 K 19 f. Náthán Dávid 1382 K 82 f. Takács Vilmos 1363 K 66 f. Dr. Demény Henrik 1228 K 22 f. Lobstein Izidor 1093 K 57 f. Jäger Tamás 1038 K. 98 f. Dr. Fried Armin 1028 K 96 f. kk. Glück Pál 961 K 21 f. Özv. Deusch Adolfné 922 K 66 f. Dr. Gál Béla 828 K. 24. f. Weisz Adolf 826 K 05 f. Dr. Király Géza 808 K 70 f. Dr. Hartenbaum Simon 762 K 86 f. Róm. Kath. Megyei Papság 761 K 20 f. Róm. Kath. Kántortanítói Nyugdíjalap 748 K 80 f. Dr. Náthán Bernát 743 K 12 f. Weisz Bernát 740 K 12 f. Bartha Győző 730 K 32 f. Schreiber Albert 723 K 70 f. Weinfeld Mór 716 K 50 f. Dr. Marciac János 707 K 64 f. Ruszán Flórián 683 K 85 f. Utry Jánosné 683 K 85 f. Ev. Luth. Egyház 682 K 35 f. **Póttagok:** Özv. Knörr Jánosné 670 K. 84 f. özv. Bürger Mártonné 665 K 85 f. özv. Körner Józsefné 658 K 82 f. Dr. Maksay Ferenczné 657 K 53 f. Róth Frigyesné 652 K 35 f. Bodó Hermanné 645 K 60 f. özv. Frölich Gyuláné

633 K 08 f. Dr. Velican Camil 620 K
80 f. Löw Emil 613 K 31 f. Setz Károly
610 K 85 f.

Tessék lobogózni!

Czinizmusáról híres közönségünk ismét kitett magáért a koronázás alkalmából. Mintha csak előszeretettel ragadná meg az alkalmakat s egyenesen tüntetni kívánna közönyével. Lehet nemzeti öröm, lehet nemzeti gyász, itt alig veszi magának pár ember azt a kis fáradságot, hogy házát fellobogózza. Megértük a gorliczei nagy diadalt, Przemysl és Lemberg visszavételét; Varsó és Ivangorod, Belgrád, egész Montenegro, majd Bukarest elestét, de Gyulafehérvárt alig láttunk pár házon lobogót; mintahogy alig-alig, csak elvétve volt magánház, mely néhai királyunk elhunyt alkalmából gyásziobogóval jelezte volna az országos gyászt.

Mi úgy hisszük, hogy a honpolgári kötelességekben foglalt kötelek magukkal hozzák a nemzet örömeiben és gyászában való részvétel kötelességét is, és aki ennek eleget nem tesz, az honpolgári kötelességét szegi meg. Ezt megtorlás nélkül hagyni csaknem olyan bűn, mint amennyire bűn maga a mély reczenzust keltő cselekedet.

Ebből a nézetünkből indulunk ki, amikor azt javasoljuk a helyen, hogy a *képviselőtestület alkosson szabályrendeletet, mely kihágásnak minősíti és a statutumokban kiszabható legmagasabb pénzbüntetéssel rendel el* a háztulajdonost, aki a hatóság felhívására minden késedelem nélkül megfelelően fel nem lobogózza házát, amidőn ezzel a nemzet szívére betöltött érzelmekbeni osztozását kell demonstrálnia.

Ilyen értelmű szabályrendelet nálunk nemcsak azért szükséges, mert más uton célt érni nem lehet a csontokig evődött közönnyel szemben, hanem szükséges azért is, mert nemzetiségek között élünk s ezeknek a mai állapot

megtűrésével lehetőséget adunk arra, hogy passzív viselkedésükkel tüntethessenek a nemzet szívére átfogó érzelmekkel szemben és így valószínűleg demonstrálhassák félreállításukat, ha nem akarnak osztozni abban az örömben vagy bánatban, mely a nemzetet érte.

Kifejezetten figyelmébe ajánljuk az illetékes tényezőknél azt is, hogy propozícióknak remélt megszívlelése esetén gondjuk legyen arra is, hogy holmi kis zsebkendőfecnikkel ne éreztessék honfitársi kötelességüket leróva még a palotatulajdonosok is, hanem tessék minden házra tiszta, a ház felvételének, nagyságának és frontjának megfelelő számú és méretű lobogót alkalmazni.

Ezt az egységes magyar nemzetállam, a mi legfenségebbi ideálunk így kívánja; így várja; így követeli!

Hadbavonult hozzátartozójának szerez örömet, ha megküldeti neki lakhelye minden közérdekű eseményéről részletesen beszámoló lapját: a Gyulafehérvári Hírlapot.

H I R E K.

— **Személyi hir.** Dr. Mayer Ödön országgyűlési képviselő f. hó 7-én budapesti tartózkodásából városunkba visszaérkezett.

— **Maximálták az élelmi cikkek árát.** Dr. Roska Miklós polgármester hirdménytel tette közhirrre, hogy az egyes élelmi cikkek árát maximálta. A megállapított legmagasabb árak ezek: 1 liter tehéntej 50 fill. 1 liter bivalytej 70 fill. 1 darab tojás 12 fill. 1 kiló vaj 9 kor. 1 kiló túró 6 kor. 1 kiló füstölt túró 3 kor. 1 liter tejföl 3 kor. 1 kiló hagyma 60 fill. Kövér liba kilónként 6 kor. Sovány liba kilónként 4 kor. Kövér rucza kilónként 6 kor. Sovány rucza kilónként 4 kor. Kövér pulyka kilónként 6 kor. Sovány pulyka kilónként 4 kor. Kövér tyúk kilónként 3 kor. Sovány tyúk kilón-

ként 2 kor. Kifejlett csirke párja 6 kor. Kisebb rántani való párja 5 kor. Marhahús 1 kiló 7 kor. Borjúhús 1 kiló 6.50 kor. Juhhús 1 kiló 4 kor. A polgármester — ki a türethetlenné vált drágaságon óhajt segíteni — felhívja a város közönségét, hogy a megállapított maximális árakat úgy a vevők, mint az eladók szigorúan tartásuk be, mert ellenkező esetben a *kihágókkal szemben a rendőri büntető-bírószék a törvény teljes szigorával fog eljárni.*

— **Pótlások.** Hiányos információink miatt mult heti számunk *Katonák karácsonya* című híre nem említi fel *lovag Oelberg Ottóné* urnő nevét, holott neki is számottevő része volt a katonáink számára rendezett époló hazafias, mint emberbaráti ünnepély szép sikerében.

Ugyan e helyen pótoljuk mult számunk *A koronázás ünnepségét* című hírének hiányát is, megemlítve, hogy a belvárosi gör. k. templomban nagy számmal gyülekezett hívei előtt *Teculescu* Teofil esperes tartott ünnepi istentiszteletet.

— **Plakát - czafatokat** lenget a szél mindenütt, ahol Gyulafehérvárott plakátokat kiragasztani szoktak. Még a városháza kapuja se kivétel, melyen már egész fallá dagadt a sok egymásra ragasztott mindenféle hirdetés. Közönségünk rossz szokása a plakátok letépdésése, a mivel pedig kárt okoz a plakátozónak is és a hirdetés jog tulajdonosának: a városnak is. A mellett hihetetlenül elrontják barbár tettükkel a város legforgalmasabb pontjait. *Ezekre a plakáthőhérokra felhívjuk a rendőrség figyelmét.* Annál is inkább, mert az 1914. évi 14. tcz. 29. §-a értelmében a hatóságilag engedélyezett hirdetések leszakítása 600 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő *kihágás*. Ha majd példát statuál rendőrségünk és néhány plakátnyuzót jól megszór, bizonyára zsebredugott kezekkel fognak elsétálni a hirdetési táblák előtt a tisztességes számra szaporodott plakáthiányok.

— **Értelemzavaró sajtóhibák.** A Gy. H. január 1. számában *A koronázás ünnep-*

Marosmenti virágok.

Világítás.

Te nyájas olvasó, felülsz a pódiumra, előszeded tanári-noteszed, végiglapozod névsorodat az *Sz* betű körül s kihivod tanítói trónusod elé a szerkesztőséget; majd kézbe veszed a nádpálczát, a minden protekció nélkül s tisztán egyéni rátermettségénél fogva kinevezett segéd-tanítót, és mikor így nekikészültél, arra leszel kíváncsi, hogy tudjuk-e a leczkét, elkészültünk-e legalább most, ha már a mult héten nem tudtunk. Nos hát igen: mondjuk meg neked, hogy minden három villanylámpa közül miért örökéző az egyik; miért örökálvó a másik és a harmadik miért pislákol úgy, mint az ideges ember szempillája, avagy éppen a letűnt évtizedek koppanatóval kezelt mártottgyertyája, ami legfőbb mentése eselédnek, aki előtt rejtély a galvanizmus csodás tünényé s azzal védekezik b. nőd, a gondos háziasszony előtt, hogy szél fujta a villanyt, azért tette az asztal mellé szervized csiszolt üveg-kancsóját.

Mi tagadás, nyájas olvasó, megintcsak nem tudunk felelni neked. Hallgatunk pirulva, lilulva, sápadva, kékülve, zöldülve és már-már köny folydogál arcunkra, mert, nyájas olvasó: te szigorú tanító úr, mi bizony Isten tanultunk... ne tessék beküldeni... csak most az egyszer!...

És nyájas olvasó, te kifogyhatatlan vagy a könyörben és jó vagy hozzánk, kik mindenkire rosszak vagyunk, mert esztétikát kívánunk a rekvirált szánaktól is, mondván: talán ti is Izrael fiaí vagytok, hogy úgy szétszórtatottok; belebotlunk a sima aszfaltba is, azon tévhitben, hogy a ciszternákat mégis inkább a kevésbbé forgalmas helyeken kellene elhelyezni, mint például a Népbank épülete és a Kelen üzlete közti átjárón; majd a Hungária előtt minden délután pontosan megtartott kutya-konziliumok nyerik el nemtetszésünket; majd pedig a... oh, de mit folytassuk, tényleg igaz: sok minden nem tetszik ami van, sok minden tetszenék ami nincs; szóval: belátjuk, hogy rosszak vagyunk és te mégis — mondjuk váltig — irgalmas vagy hozzánk, esőkoljuk érte kérges tenyered, melynek belsejével kibúzálnod kellene új papirosban, a negyedévi három korona előfizetési-díjat. De te, a jó, kisegítő-főkerdest adsz nekünk, mert hát márcsak az Isten szerelméért, legalább valamit illik tudnunk, ha annyi pénzbe kerülünk drága szüleinknek: előfizető-közönségünknek.

Látod nyájas olvasó, ez már igaz! És pótmellék kérdésedre felelünk is, gyorsan, mint ahogy ledarálja a vízfolyás, ez a jeles s folyékonyan felelő tanuló a maga mindennapi leczkéjét. Nos igen, így már tudjuk, hogy ki az oka annak, hogy oly gyengén világít villanyod; hogy könnyebben juthatsz az örök világkéhez, mint egy szerelőhöz; hogy naponta kialszik valamennyi lámpád, mikor legjavában dolgozol; hogy pislákolnak égőid, mint ha csakugyan a szél fujná őket;

hogy vannak utezai lámpák, melyek örökké égnek, mint az oltár előtti örökmécs a lépes-utezai templom és kontra-konkurrensében; hogy vannak utezai lámpák, amelyek nincsenek és vannak utezai lámpák, melyek örökre kialudtak, mint Vesta tüzei, sőt amint kialudt — s ez még fájóbb — Venusé is, mert haj, az idő eljárt!...

Hanem maradjunk a tárgynál — ripakodol ránk. Jó jó, maradjunk és sietünk felvilágosítani, hogy mindenki külön s együttvéve oka a bajnak, mi világításodat körülengi, mint éjjeli bogársereg holdvilágos nyári estén az Európa ivlampáját a nyári terrasszon. Mindenki! Azok, akiknek joguk, sőt kötelességük törődni a közüzemekkel és azok, akik eltűrik, ha esetleg nem törődnének vele, holott módjukban állana protestálni, appellálni, interpellálni, sőt judikálni és eksekválni is.

És itt a saját csapdádba kerültél nyájas olvasó! Szállj csak le szépen magas emelvényedről, tedd le nádvezződet, ejtsd el a vádat s ülj a vádpadra s mi ülünk helyetted az oktató-bíró pulpitusára, mint tekintetes kir. ügyész és tekintetes kir. törvényszék egyazon személyben. Ezen ne is csodálkozz, ne háborodjék fel jogérzeted, hiszen ha még egy évig tart a háború, amugy is úgy meggyorsítják feletted az ítélezést, hogy Igmándival fűtött villanymotor fogja hajtani büntetőperedet, melyet azon a czimen zuditának nyakadba, hogy maximális áron felül, hatósági engedély nélkül és rendes üzleti körödon kívül veszed a lélegzetet s még mindig életben vagy s nem pukkadnál meg a sok vekszaturától, melyek között tengetni meré-

ségét és A megyei központi választmány czimen megjelent hírcikkcskébe értelemzavaró sajtóhibák csuszta be. Előbbi hírünkben ugyanis tévesen ez áll: „a város . . . lobogódiszt öltött”. A helyes szöveg így szól: „a városháza lobogódiszt öltött”. (Éppen mai számunk teszi szavá, hogy a város nem volt kellően fellobo-gózva.) Másik említett hírünkben ez a hibás szöveg: „az egész évi országgyűlési képviselő-választók . . .”, ami helyett a helyes szöveg így szól: „az 1917. évi országgyűlési képviselőválasztók” . . .

— **Szának hevernek szanaszét** főtereinken, melyeknek igazán nem válnak díszére. A szánakat a hadvezetőség rekviráltatta, de akkor úgy volt, hogy a katonaság azonnal átveszi a téli járműveket és ebben a hiszemben ment bele a város abba, hogy a szánakat a főtéren halmozza föl. Az átvétel azonban a rekvirált szánaknak csak egy részére történt meg és az is úgy, hogy a különböző csoportokban felrakott szának egy-egy részét vitték el, míg a csoport többi része itt maradt, mint kigunyolása mindenek, ami szépszerűtlen rendet jelent. Mert az esztétika nagyobb dicsőségére a szának felett rendelkezni jogosult katonai hatóság megtiltotta a megcsonkított szán-csoportok egy helyre vite-lét, úgy hogy most, közel egy hónap óta, főte-reink különböző részein ott éktelenkedik a sok szán, amíg végre valami jó lélek bennünket meg nem szán és el nem kommandirozza a mostani időjárás mellett amúgy se hasznavehető járműveket.

— **Nincs fa — nincs tanítás.** A hely-beli ízr. elemi iskolában folyó hó 1. óta szünetel a tanítás, mert nincs fűtőanyag. Ed-digélé csak a tanyai és az egész kis falusi isko-lákban adódott elő hasonló eset, ahol az egész tanfőlszerelés Magyarország térképéből áll. A háboru azonban — úgy látszik — már a na-gyobb iskolákat is meggyőzti. Talán a városnál vagy az államnál kellene lépéseket tenni az is-kolaszéknek a tüzifaszükséglet miatt. Annyi bi-

szeled nyomorult életedet. És meglátod: vádlód lesz ítélőbírád is, aki rád huzza a *M. O. R. E. S.* törvénykönyv vonatkozó paragrafusát, mint mi most, ahogy rád cizáljuk: „aki másnak vermet ás: maga esik bele”.

Ugy ám, nyájas olvasó, te estél a verembe! Mert látod: te adófizető polgár vagy, „civis hungarus sum”, mondod hála istennek még büsz-kében, mint ama bizonyos római, aki työpör-tyüt süttött kezéből Tarquiniusnak, a kevélynek. S te, mint adózó polgár, a virilizmus jótékony kegyelméből ott ülsz a városházán, a városatya szella kuruliszában és hatalmad van, alkalmad van hozzá, hogy kérdőre vond az illetékeseket a villany-sötétség irányában és gyanánt. Jogod volna, sőt — bocsáss meg a triviális szóért — kötelességed is, felállni, kiabálni, lármázni, melledre ütni, hogy így meg úgy; ez nem me-het; hogy te, igen, hogy te, sőt: *TE* majd megmutatod, és szaladsz a megyéhez, szaladsz a miniszterhez, mert elvégre, ha már óránként 11 fillért is, de legalább „legyen világosság”.

Csak hogy te toleráns és cinikus vagy. Te nem akarsz ízélni; miért ízélj éppen te; az em-ber csak ellenséget szerez magának; te nem veszed magadra az ódiomot, hiszen az nem egy legfelsőbb kitüntetés, hogy magadra vegyed. Csi-nálja más; beszéljen más; vonja magára a na-gyok nehezitelését más; szóval: teljesítse a te kötelességedet más; mert te nem vagy szónok; te nem kívánsz élni a jogoddal; te elveid fen-tartásával hallgatsz; te egészen ártatlan vagy

zonyos, hogy sürgősen cselekedni kell, mert a kényszer-szünetek egyáltalán nem válnak elő-nyére sem a tanulóknak, sem a szülőknek, sem az államnak, mely törvényileg kötelezi a tani-tást a megszabott tanidő alatt.

— **Ingtalanok iorgalma.** Az elmúlt évben városunkban a következő nagyobb ingat-lan-vásárlások történtek: A gyulafehérvári Szé-keskáptalannak a Hajós-utcában volt házát meg-vette Dr. Murza Athanáz né 11.000 koronaért; Reiner Gyula Hunyadi-téri házát Ostfeld Izrael és Berl Tanner 50.000 K-ért; Péter János dr. Bethlen Gábor-utcai házát Serafin György 20 ezer K-ért; Hellebrand Mária Felsővártéren volt házát Szrága Edéné 30.000 K-ért; Schreiber A házát, szőlőjét, szántóját Fuchs Nándor 55.000 K-ért, Schreiber Albert Csűrök-utcai házát, a Puskaporos és a Gilány-dűlőben levő szántóját Bürger Dezsőné sz. Glück Vilma és Glück Edith 14.860 K-ért; Schreiber A. Sárdi utcai házát Börgyár r. t. 15.000 K-ért; Szalkai Sándor egész birtokát Weiss Bernát 26.000 K-ért vásárolta meg.

— **Rekvirálás.** Minthogy — mint mult számunkban megírtuk — a kormány városunk november és december havi liszt-szükségletének fedezéséről nem gondoskodott, Dr. Kratochwill Ferencz városi tanácsos, a közéletmezősi ügyek vezetője, a szükség kényszere alatt kiszállt a helybeli Gizella-malomba s az ott feltalált liszt-készletet, mintegy 90 zsáknyit, Gyulafehérvár lakosai liszt-szükségletének fedezésére elrekvirálta.

— **Egyházi kinevezés.** Egyházi körök-ből arról értesülünk, hogy Soóthy Gyulát, egy-háza körül szerzett többrendbeli érdeme elis-meréseül, pápai prelátus-kanonokká nevezték ki.

— **A megyei törvényhatósági bi-zottság** 1916. decz. hó 18.-án tartott közgyű-lésén, tekintettel az 1915. évi VI. tcz. 2. § ára, mely szerint a folyó év végével megtartandó törvényhatósági bizottsági tagválasztások a bé-kekötést követő három hónap letelte előtt nem

abban, hogy városatya lettél; mért választottak meg; te nem vallottál programot, hogy megvá-lasszanak; avagy atyád hagyta rád a vagyont, mely nagyatyád jóvoltából egészen bizonyosan kvalifikál arra, hogy nekünk szegény nincsetle-neknek sorsát intézd. Miért is erőltetnéd meg magadat; miért zavarnád ebédutáni nyugodt emésztésedet; miért háborítanád éjjeli álmodat? Te egy békés és összeférhető vagy; te egy kéz kezét mos vagy; te egy én nem ütöm a te zsidódat, hogy te se üsd az én zsidómat vagy. Te nem kívánsz szerepelni; nem kívánsz hasz-nálni képviselőtestületi tagságodat; te csendes, békességes, jó ember vagy; férj és többszörös családapa vagy; eladó leány és pályázatképes fiu tulajdonosa vagy. Miért legyél te viharok központja; minek az neked, ki szerényen meg-elégszsz azzal, ha mint városatya csak a gyász-jelentéseden s a kedves és bájos leányod el-jegyzési-hirében szerepelsz, mikor minden kü-lön értesítés helyett kiíratod, hogy Város Atya képviselőtestületi-tag leányát eljegyezte Dr. Min-den Áron, törekvő fiatal, ki a legkomolyabb je-lölt a legközelebb megüresedő állásra; egészen mindegy, hogy melyikre, mert akinek van esze, hogy jól házasodjék, annak van elég esze akár-melyik színekura ellátásához is, amúgyse kell-vén szerencse, csak tudomány s akinek ész ad, ad annak hozzá hivatalt is az, ki népét „erős kézzel és kinyújtott karral kivezeté Egyiptomból, a rabszolgaság házából”.

(1)

tarthatók meg, az állandó választmány tagjainak megbízatását ugyanezen időpontig meghosszab-bitotta.

— **Háztulajdonosok figyelmébe.** A városi adóhivatal ezuton is felhívja mindazon háztulajdonosokat, kik a szabályszerűen kikéz-besített házbérvallomási íveket még nem ter-jesztették be, hogy azokat mielőbb kellően ki-töltve, juttassák el a városi adóhivatalhoz, mert ellenkező esetben a törvény értelmében a kése-delmes háztulajdonosokra a hivatalból már ki-vetett 1, illetve 5%-os adópótlékon kívül újabb 4, illetve 25%-os adópótlék fog kivettetni és a házbérvallomási ívek hivatalból fognak kiállíttatni.

— **Püspöki körrendelet.** A koronázás alkalmából gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök rendeletet adott ki, amelyben elrendel-te, hogy egyházmegyéje minden elemi és pol-gári iskolájában a koronázást követő legköze-lebbi tanítási napon szüneteljen a tanítás s he-lyette ünnepély tartassék. A főpásztor rendelete megszabta az ünnepélyek tárgysorozatát is.

— **Erdély közéletmezősi viszonyai-ról** folytatott beszélgetést a *Vállalkozás* című budapesti hetilap munkatársa Erdély közéletme-zési diktátorával: Koós Mihály miniszteri taná-csossal. A beszélgetés veleje az, hogy a minisz-teri tanácsos a legnagyobb takarékoság szük-ségességét hangsúlyozza és nyomatékosan le-szögezi, hogy a legszükségesebbekről gondos-kodva van, úgy hogy az ántánt kiéheztetési po-litikájának kudarcza még nyilvánvalóbb, mint volt.

— **Nyilvános nyugtázás.** Katonáink karácsonyfájára és ajándékaikra rendezett gyűj-tés alkalmából a következők adakoztak az ép-oly hazafias, mint humánus czélra: Dr. Roska Miklósné gyűjtése: Vikol István 210 K. Gyulafehérvár város tanácsa 100 K. Lázár Gábor 100 K., Pánczél György 100 K. Weinfeld Mór 100 K. Baruch Mór 50 K. Dr. Demény Henrik 50 K. Fuchs Nándor 50, Klein Miksa és tsa czég 50 K. Glück Rudolf 40 K. Jónás Dezső 30 K. Berkes Zoltán 20 K. Friedmann Mór 20 K. Dr. Roska Miklós, Özv. Frölich Gyuláné 10—10 K. Fábán Gyula 8.70 K. Dr. Eisenmayer Gyuláné 5 K. Frö-lich Oszkár 5. K. Tanner Berl 150 liter bor. Baumann és Aszlányi czég 2 üveg cognac. Avéd Jákóné és Dr. Csubri Bonifác né gyűjtése: Gróf Majláth Gusztáv püspök 200 K. Róm. kath. főgimnázium 29 K. Balázs Ferencz 20 K. Jó-nás Adolf 20 K. Tamási Aron 20 K. Kovács Lajos 10 K. Soóthy Gyula 10 K. Zomora Dá-niel 10 K. Miklós István 6. K. B. J. 2 K. Dr. Csubri Bonifác né 5 kiló cukor, 2 véka alma. Dániel Imréné tézta. Dr. Király Gézá né tézta. Présia Rommulus né tézta. Reithófer Jenő né tézta. Dr. Hartenbaum Simon né és Dr. Deutsch Mór né gyűjtése: Baruch Mór né 20 K. Baruch Jenő né 10 K. Dr. Deutsch Mór né 10 K. Löw József né 10 K. Schlesinger Hermann né 5 K. Bartha Győző 4 K. Judovits Jenő né 4 K. Stoika Aurélné 4 K. Takács Vilmos 4 K. Wass Gyuláné 4 K. Altmann Gyula 2 K. Dr. Gál Béla 2 K. Kelen Henrik né 2 K. Dr. Hartenbaum Si-mon né tézta. Incze Sándor né tézta. Jónás Mi-hályné 2 kalács.

— **A híres szegedi bakák,** a harmad-éves világhéngés alatt annyi dicsőséget szerzett 46. közös gyalogezred, e hó 19.-én foglalja el — értesülésünk szerint — új állomáshelyét vá-rosumban. Hatóságaink már befejezték az elszál-lalás nehézségét, sok körültekintést igénylő mun-káját, melyet csak nagyon kevésbé könnyített az a körülmény, hogy a városunkban levő német katonaság egy részét folyó hó 6.-án elvezényel-ték. A híres 46-osok 6000 főnyi emberükön ki-

vül nagy fatalpkesztő-műhelyt; külön mozt; 300 birkából, 100 szarvasmarhából, 80 sertésből és több száz, a tisztí étkezde tulajdonában levő házinyulból álló állatállományt és nagy majorságot hoznak magukkal.

— **Kitüntetés.** Az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatai elismerésül Őfelsége a vitézségi érem szalagján aranyéremkereszttel tüntette ki Csuka Györgyöt, a m. kir. honvédség állományába tartozó gazdasági főhadnagyot. A kitüntetett főhadnagy Csuka Domokos magyarigoni főszolgabíró fia.

— **Német szövegű meghívó Nagyenyeden.** Nagyenyedi lapársunk az „Alsófehér” teszi szövé a jól megérdemelt méltatlankodás hangján, hogy az ugyszólva szinmagyar városban, Nagyenyeden, az ottani evangélikus iskola német szövegű meghívókat küldött szét a múlt év dec. 23.-án az iskola által rendezett karácsonyi ünnepségre. A magunk részéről is úgy találjuk, hogy helyes kissé emlékébe idézni a „Volksschule Leitung”-jának, hogy Magyarországon vagyunk. Mindamellett tisztában vagyunk azzal is, hogy az ilyen csodabogarak ellen nem a hírlapi cikk, hanem az általános állami nevelés a legbiztosabban ható rovarpor.

— **Házasság.** Dr. Sándor Jenő városi alkapitány tegnap kötött házasságot Nagyenyeden Székely Irénkével, Székely vármegyei főállatorvos leányával.

— **Fatalpalás Marosujvárt.** A fatalpalás úgy látszik egyre nagyobb tért hódít. A legujabban meghódított területe Marosujvár, ahol már javában üzik ezt a háborús ipart. Egy pár női fatalp feltevése 5 korona, sarokfával 6 korona. Férficzipő talpalása 6 K, sarokfával 7 korona.

— **Ebtulajdonosok figyelmébe.** A városi tanács ez uton is figyelmezteti az ebtulajdonosokat, hogy ebeikről bejelentő lapot kell kiállítani, mely az eb színét, fajtát, ivarát, ismertető-jelét és rendeltetését feltünteti. A bejelentési lapok 1917. évi január 31-ig beadandók, melyek után az ebtulajdonos a városi adóhivatalban díjmentesen ebje számára igazolóbárczát kap, melyet az eb nyakába kell akasztania. A városi tanács figyelmezteti az ebtulajdonosokat, hogy fokozott szigorral fog ragaszkodni az ebtartási szabályrendelet intézkedéseihez, melyek értelmében a be nem jelentett ebeket lebunkóztatja, gazdáit pedig szigorúan megbünteti, mert a kóbor ebek felette elszaporodtak és veszélyeztetik a közegészséget.

— **Vörösbetűs napok az Urániában.** Az Uránia mozgószínház e hó 13. és 14.-én, szombaton és vasárnap mutatja be a Szeplőtlen asszony című amerikai szenzációt és A nőgyűlölők című Nordisk filmet Dorrit Weixlerrel a főszerepben.

— **Királyi üdvözlét a magyarságnak.** A fenséges királyi pár tudvalevőleg sajátkezü üdvözlőirattal kedveskedik a magyarságnak a koronázás alkalmából. A honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala levelező lapokon hozta forgalomba a királyi pár irásának fakszimilijét. E levelezőlapok a koronázás napjának dátumától bélyegeztetnek. Vidékre készségesen eljuttatja a hivatal a levelezőlap egy-egy példányát mindenkinek, aki az *elestett katonák özvegyei és árvái alapja* javára legalább egy koronát küld be a hivatal főpénztárának (képviselőház) az utalványszelvényen K. Ü. (Királyi üdvözlét) jelzettel és pontos címmel. Budapesten a hivatal városszerte árusítja a levelezőlapokat.

— **„Királyunk imája” gyűrűk.** Az Országos Hadsegélyző Bizottság igen izléses gyűrűket hozott forgalomba felejthetetlen emlékü jó királyunk „A király imádkozik” című közismert képének dombornyomásával. A gyűrűk, amelyek ezüstből készülnek és 2 koronáért rendelkezhetők meg a fent nevezett bizottságnál (V. képviselőház) s már eddig is tetemes összeggel gyarapították hadban elesett derék katonáink özvegyeinek és árváinak segélyalapját. A bizottság bizton reméli, hogy most, a midőn nemes királyunk eltávozott az élők sorából, nagyközönségünk még nemesebben karolja fel e hazafias vállalkozást, amivel nemcsak a nemes czélnek áldoz, de szép emléket szerez magának a fennkölt király aremájában is.

— **Vállalkozás** címmel a közelben tartalomdus hetilap indult meg a fővárosban Illyés József az Az Ujság igazgatójának kiadásában és szerkesztésében. A lap az egész országot behálózó tudósító gárdájával elsőrendű és ugyszólván nélkülözhetlen házagpótló tájékoztatója mindazoknak, kik a közgazdasági élet eseményei iránt érdeklődnek.

— **Az Esti Ujság új korszaka.** A budapesti napisajtónak ismét jelentékeny szenzációja van: az *Esti Ujság* december 6-tól kezdve pontban déli 12 órakor jelenik meg a főváros utcáin. A megjelenési időnek ezzel a változásával egyidejűleg az *Esti Ujság* óriási apparátussal szorvezte át eddigi szerkesztőségét és adminisztrációját, úgy hogy terjedelem és tartalom tekintetében a legnagyobb reggeli és esti lapokkal fogja felvenni a versenyt.

Szerkesztőségi üzenetek.

(Kéziratokat nem adunk vissza és névtelen levelekre nem válaszolunk.)

K. S. Helyben. Szépen irt dolgozatait vettük, de azok jelenleg nem aktualisak.

— **A kiadóhivatal** értesíti a közönséget, hogy nyilvános nyugtázásokat, eljegyzési és házassághireket, gyászjelentéseket, meghívókat, nyilvános köszöneteket stb. csak tarifa szerinti közlési díj ellenében teszen közzé.

Szegény emberek gazdag ebéde...

Déli 12 óra. A Lépes-utca felől fekete tömeg ömlik a Hunyadi térre. Elöl kocsik jönnek, melyben Dr. Roska Miklós polgármester czilinderes, impozáns alakját látjuk, mellette Molnár Samu rendőrfőkapitány, ki diszgyenruhát visel. A bakon csákós, tarsolyos hajdu, oldalfegyveresen. A zsinagógából jönnek, a koronázás alkalmából tartott egyházi ünnepségről.

Az ünneplő közönség elszéled, csak a polgármester és a főkapitány maradnak együtt, kik a városháza elé hajtattak, hol Daubravszky Gyula városi számvevő és szerkesztőnk ül be a kocsihoz hozzájuk. A városi árvaházhoz hajtattak, hogy szemtanúi legyenek városunk koronázási ünnepsége legmagasztosabb, legmeghatóbb programpontjának: a szegény emberek gazdag

ebédének, melyre száz nincsetlen pária hivatalos, mint Gyulafehérvár sz. kir. város vendége.

A kocsik megáll az árvaház kapuja előtt. Kiszállunk. Itt csak most kezdődik az „ünnep”, mikor a mások már véget ért. Különös játéka a véletlennek, hogy a szegény ember még ebben is utoljára marad.

Az árvaház udvara már telve a meghívottakkal, kiket még nem bocsátanak be a terített asztalokhoz. Előbb mi megyünk be. Egyenesen az óvodaterembe, hol patkóalakban s a közepre állított asztalok már készen várják szánalomra méltó vendégeiket.

Tallos városi levéltárnok fogadja az érkező urakat. Ő itt a város kiküldött rendezője; az ő felügyelete, körültekintő rendelkezése látszik meg mindenben.

Alig nyitunk be, már megcsapta szagló érzékünket a finom pörkölt-leves illata, mely egy nagy fazékból száll párájával a mennyezet fele. Itt már találásra készen állanak Benkes Elekne és Eliz leánya. Az az inyesiklándozó illat az ő főzőművészetüket dicséri.

Kulcsár József a hajdu, odaáll az ajtóba és tizenként engedi be a vendégsereget, mely között tulnyomó a korosabb asszonyok. Sietve foglalnak helyet. Arcuk komoly, szinte megilletődött. Leülnek. Nézegetik, hogy milyen ur módra van terítve nekik: minden ételhez más tányér s megfelelő evőeszköz.

De ismét nyílik az ajtó. Gyerekek jönnek. Soknak ott az édes anyja is. Előbb bátortalanok, félénkek. Nem találják magukat az idegen miljöben s látszik, hogy feszélyezi őket az „urak” jelenléte. A legtöbbnek a főkapitány nagy tollbokrétás csákóján akad meg a szeme. De szép csendben helyet foglalnak ők is s mire újból megnyílik az ajtó a még kintmaradottak számára, ők már jóízűen szüresölnek.

Legutolsónak Jodl bácsi tekintélyes hófehér szakállá tűnik fel. Eljött ő is — mellén katonai keresztjeivel.

Odasietek az öreg urhoz, beszédbe ereszkedem vele. Néhai királyunkat hozza szóba. 59-ben és Königrätznél zászlója alatt harcolt. Több mint egy évtizedet töltött a sorhadban. Látszik, hogy jól esik neki a diskurzus. Az meg éppen nagyon tetszett az ősz harcosnak, hogy beléptekor a polgármester üdvözölte. Jó étvágyal fogyasztja a fél czipót, mi terítése mellett fehérlik s kétszer is feldicséri: de jó, de finom. Látszik, hogy ritka élvezetben van része most... a haza hű fiának!...

Pityergést hallok. A hang irányába sietek. A kis Kaluzser Rózsikánál törött el a méces. Szegényke enni se tud a sirástól. Fél, remeg, mint a fészkből kiesett madárfióka az ember kezében. Alig tudom megvigasztalni. Ne sirjon kicsi lány, próbálom csitítani, itt csupa jó ember között van, akik gondolnak az olyan szép gyerekekre, mint a kis Rózsika. Nagyot szípot; szemeit törölgetni kezdi s nekifog a kanálzáshoz. De csak abban hagyja. Pedig én is biztatom, kis társai is: egyék már no! Hiszen most módja van benne! Rám emeli gyönyörű két okos nagy szemét, melyekben könnyei mellett ottcsillog gyermeklelkének kincseket érő ártatlansága. Kezd megbarátkozni velem s kíváncsian kérli: melyik a polgármester ur. „Ur”-at kérdez, nem bácsit, mint ahogy más gyerek kérdené. Az I. elemi osztályba jár. A tanító bácsi (ez „bácsi”; ez a gyerek már tisztában van a címekkel; a szegénység úgy látszik: kitünő illemmester) mondta, hogy jöjjön ide, mert ma koronázzák a királyt...

... „A Szt. Antal betegeknek” — csapja meg a szó fülemet. Odamegyek. Konezné viszi a szót. Ő hozta szóba a páduai szent betegek, akik nem jöhettek el a traktamentumra, hiszen betegek. De ő hozott edényt s ételhordót. Elviszi a porcióját mind a tizenháromnak. Oh, szerencsétlen 13-as szám, mely itt is kísértel!

Közben sültet hoznak. Szép szelet hus, pörkölt káposztával garnírozva. A legszívélyesebb fogadtatás morajlik végig a termen: „Husi!” Mint mikor a hajótörött, menekülését látva ujong: szárazföld! Szegény hajótöröttei az életnek! Egy darabka hus s mig eszitek, úgy érzitek, hogy kint vagytok a vízből!...

Még a kis Konecz Károlylyal óhajtok beszélni. Legértelmesebbnek tetszik a gyerekek között. Ad is szép kerek feleletet. Tudja milyen alkalomból van itt; tudja, hogy a város vendége, s tudja, hogy ma tuzok s holnap talán veréb se...

Bort hoznak. Az asszonyok, férfiak nagyon nézik a polgármestert s össze-összesugnak. Valamelyiknek mintha az jutott volna eszébe, hogy köszöntőt mond rá. Legalább nagyon sürien hallatják: „hogy az a jó Isten áldja meg!”

De a polgármester éppen távozni készül. Menjünk — szól egészen váratlanul s már a kilincsen a keze.

Távoznak... Beszállunk a kocsihoz; elhajtattunk. Az uton alig váltunk szót. Mintha valami nyomná a lelkünket!... (—yi.)

Nyomja és kiadja Papp György nyomdatulajdonos Gyulafehérvárt.